

RAHVUSKAASLASTE STIPENDIUMIPROGRAMMI JUHEND

Kinnitatud 27.03.2017 nr 1-11.1/3794

EESMÄRK, KÄSITLUSALA, VASTUTUS

Juhendi eesmärk on sätestada rahvuskaaslaste programmi (edaspidi *programm*) kutse- ja kõrgharidusõppe ning keeleõppe stipendiumi saamise ja kasutamise tingimused ning maksmise kord.

Stipendiumi väljaandmist finantseerib Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi *ministeerium*). Stipendiumi eraldamise otsustab rahvuskaaslaste programmi nõukogu (edaspidi *nõukogu*). Programmi elluviimist korraldab Sihtasutus Archimedes (edaspidi *sihtasutus*) järgmiste tegevustega:

- valmistab ette ja koostööl lastab õigeaegselt programmi dokumendid;
- vahendab informatsiooni suheldes muuhulgas Eesti kogukonna esindajatega välismaal;
- nõustab taotlejaid, stipendiaate, õppeasutusi, nõukogu ja teisi seotud osapooli;
- kuulutab välja taotlusvoorud ja korraldab taotluste hindamist;
- valmistab ette, sõlmib ja lõpetab stipendiumite eraldamise lepingud;
- tagab stipendiumide maksmise, lepingute täitmise järelevalve ja aruannete analüüsi;
- teavitab avalikkust stipendiumiprogrammiga seonduvast.

PROGRAMMI EESMÄRK JA PÕHIMÕTTED

1. Rahvuskaaslaste stipendiumiprogrammi eesmärgiks on toetada väliseesti noorte õpinguid Eestis kutse- ja kõrgharidust andvates haridusasutustes (edaspidi *õppeasutus*).
2. Rahvuskaaslaste stipendiumiprogramm toetab Eesti päritolu välismaal resideeruvate isikute
 - 2.1. kutse- või kõrghariduse tasemel erialaõpinguid Eestis (edaspidi *tasemeõpe*);
 - 2.2. eesti keele õpinguid (edaspidi *keeleõpe*), et õppida keelt ja alustada erialaõpinguid hiljem.

TOETUSE TINGIMUSED

ÜLDTINGIMUSED

3. Eestis õppimisega seotud kulude hüvitamiseks makstakse Rahvuskaaslaste programmi stipendiumi (edaspidi *stipendium*). Õppeteenustasu kaetakse vajadusel ja nõukogu vastava otsusega.
4. Stipendiumi makstakse Tulumaksuseaduse § 19 lõigete 5-7 alusel ja see on tulumaksuvaba.
5. Tasemeõppe stipendiumi võivad taotleda kesk- ja kõrghariduse ning sellele vastava haridusega Eesti päritolu välismaal resideeruvad isikud, kes
 - 5.1. ei ole alaliselt Eestis elanud vähemalt viimased viis aastat (v.a. juhul kui nad on Eestisse elama asunud õppimise eemärgil taotluse esitamisele eelneva kalendriaasta jooksul),
 - 5.2. õpivad stipendiumi saamise ajal täiskoormusega eestikeelsel õppekaval.
6. Isikud, kes soovivad enne tasemeõpingute alustamist õppida süvendatult eesti keelt, saavad taotleda keeleõppe stipendiumi. Keeleõppe stipendiumi võivad taotleda kesk- või kõrgharidusega või sellele vastava haridustasemega Eesti päritolu välismaal resideeruvad isikud, kes

- 6.1. ei ole alaliselt Eestis elanud vähemalt viimased viis aastat;
- 6.2. õpivad stipendiumi saamise perioodil Tartu Ülikooli poolt pakutavatel intensiivkursustel, mida viiakse läbi vastavalt haridus- ja teadusministri 21.12.2012 määrusele nr 40 "Kõrghariduse omandamisel süvendatult riigikeele õppimise tingimused ja kord".

STIPENDIUM

7. Stipendium koosneb järgmistest komponentidest:
 - 7.1. ühekordne starditoetus;
 - 7.2. igakuine elamistoetus õpingute perioodil;
 - 7.3. sõidutoetus (sõidukulud kodukohta ja tagasi kahel korral aastas);
 - 7.4. kord aastas makstav lisastipendium hea õppe edukuse eest;
 - 7.5. vajadusel elamisloa riigilõiv ja tervisekindlustus.
8. Starditoetus
 - 8.1. Esmakordsel Eestisse saabumisel maksab õppeasutus stipendiaadile starditoetust, mis võimaldab katta esmased Eestisse ümberasumisega seotud kulud ning tulla toime esimestel nädalatel, mil elamistoetus pole veel laekunud.
 - 8.2. Starditoetuse suurus on 200 eurot ja selle maksab vastuvõttev õppeasutus stipendiaadile sularahas.
9. Elamistoetus
 - 9.1. Elamistoetust makstakse stipendiaadile õppekava nominaalkestuse jooksul kaheteistkümnel kuul õppeaastas, v.a. viimasel õppeaastal, mil toetust makstakse kümnel kuul.
 - 9.2. Elamistoetuse määr on 350 eurot kuus.
 - 9.3. Elamistoetus kantakse stipendiaadi pangakontole järgmiselt:
 - 9.3.1. stipendium 5 õppekuu eest (septembrist jaanuarini) makstakse korraga välja õppeaasta alguses pärast lepingu/lepingu lisa sõlmimist;
 - 9.3.2. stipendium 5 järgneva õppekuu eest (veebruari juunini) makstakse välja pärast sügissemestri õppetulemuste esitamist;
 - 9.3.3. stipendium 2 suvekuu eest (juulist augustini) makstakse välja pärast kevadsemestri õppetulemuste esitamist, v.a. viimasel õppeaastal.
 - 9.4. Sihtasutus teeb iga järgneva makse vaid juhul, kui stipendiaadi kohustused on täidetud ja edasijõudmine õpingutes on tõendatud. Õppetöös edasijõudmise tõenduseks esitab stipendiaat sihtasutusele hiljemalt iga aasta 20. septembriks ja 15. veebruariks õppetulemuste väljavõtte.
 - 9.5. Elamistoetuse saamiseks järgmistel õppeaastatel peab täitma stipendiaat iga-aastasest õppe-mahust vähemalt 75%.
 - 9.6. Elamistoetust makstakse ka välisõpingute perioodil, kui stipendiaat täidab teisi stipendiumi saamise tingimusi (õpib täiskoormusega, ei ületa õppe nominaalaega jne).
10. Sõidutoetus
 - 10.1. Sõidutoetust makstakse kodust õppeasutuse juurde ja tagasi reisimise kulude katteks. Ainult ühel suunal reisimiseks ei ole võimalik toetust saada.
 - 10.2. Sõidutoetust makstakse 2 korda aastas. Sõidutoetused kantakse stipendiaadi pangakontole koos stipendiumi esimese ja teise osamaksega.

10.3. Sõidutoetuse suurus sõltub stipendiaadi kodulinna ja õppeasutuse asukoha vahelisest distantsist. Vahemaa arvestamisel kasutatakse Euroopa Komisjoni veebipõhist kalkulaatorit http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_en.htm.

10.3.1. Kui kodulinna ja õppeasutuse vaheline distants on kuni 99,99 km (kaasa arvatud), hüvitatakse kulud kuludokumentide põhisel kuni 180 euro ulatuses;

10.3.2. Kui kodulinna ja õppeasutuse vaheline distants on 100 km või enam, hüvitatakse kulud ühikuhinna alusel, lähtudes järgnevas tabelis toodud määradest:

	Distants linnast linna (üks suund) ¹	Toetus edasi-tagasi reisi kohta (lähtekohast sihtkohta ja tagasi)
1	100 – 499 km	180 eurot
2	500 – 1999 km	275 eurot
3	2000 – 2999 km	360 eurot
4	3000 – 3999 km	530 eurot
5	4000 – 7999 km	820 eurot
6	8000 või enam km	1100 eurot

11. Lisastipendium

11.1. Iga õppeaasta lõpus maksab sihtasutus ühekordset lisastipendiumi stipendiaadile, kelle eelmise aasta keskmine hinne on 4,0 või kõrgem.

11.2. Lisastipendium on võrdne ühe kuu elamistoetusega.

12. Elamisloa riigilõiv ja tervisekindlustus

12.1. Vajaduse korral hüvitatakse stipendiaadile kuludokumentide alusel elamisloa riigilõiv ja tervisekindlustusega seotud kulud.

12.2. Tervisekindlustuskulud hüvitatakse kindlustusandja arve alusel stipendiaatidele, kellel ei ole Eesti Haigekassa kindlustust.

13. Akadeemilise puhkuse ajal ja üle õppe nominaalkestuse õppimisel stipendiumi ei maksta, v.a. Ülikooliseaduse §22 lõikes 10 kirjeldatud juhtudel.

ÕPPEKULUDE HÜVITAMINE

14. Tasemeõppe õppekulud kõrgharidusõppes

14.1. Esimesel õppeaastal õppeasutusele õppekulusid ei maksta, edaspidi hüvitatakse õppekulud üliõpilase edasijõudmise mahu ja õppeasutuse õppeteenustasude määrade kohaselt.

14.2. Õppeasutusel on õigus nõuda õppekulude osalist hüvitamist, kui stipendiaat ei ole eelnevatel perioodidel täitnud õppekavakohast õppemahtu.

14.3. Sihtasutus hüvitab täitmata jäänud õppemahust kuni 15 EAP maksumuse õppeaasta kohta. Ülejäänud õppekulud katab stipendiaat omavahenditest.

14.4. Riigieelarvevälistel õppekohtadel õppivate stipendiaatide eest tasub sihtasutus vastavalt eelnevalt sõlmitud lepingutele.

15. Tasemeõppe õppekulud kutseõppes

¹ Juhul, kui kalkulaatoriga saadud distants langeb vahemikku 499-500 km, 1999-2000 km jmt, ümardatakse saadud tulemus ühikuhinna määramise eel täisarvuni.

- 15.1. Kutseõppes õppivad stipendiaadid võivad õppida riigieelarvelisel või riigieelarvevälisel õppekohal. Riigieelarvelisel kohal õppivate stipendiaatide eest sihtasutus õppeteenustasu ei maksa.
 - 15.2. Riigieelarvevälisel õppekohal õppiva stipendiaadi õppekoha baasmaksumuse hüvitab sihtasutus Vabariigi Valitsuse kutseõppeasutuse koolituskoha baasmaksumuse hüvitamise ja kutseõppeasutuse õppekavarühmade ja õppevormide rahastamise koefitsientide määruuse järgi.
 - 15.3. Sihtasutus hüvitab riigieelarvevälisel õppekohal õppiva stipendiaadi õppekoha baasmaksumuse õppeasutusele pärast stipendiaadi õpitulemuste esitamist.
16. Keeleõppe õppekulud
- 16.1. Sihtasutus hüvitab keeleõppe stipendiaadi eest õppekulud Tartu Ülikooli bakalaureuseõppes kehtestatud ainepunkti hinna alusel.

STIPENDIUMI TAOTLEMINE

17. Taotlus tuleb esitada elektroonilise taotlussüsteemi kaudu 1. maiks.
18. Taotleja peab tähtjaks esitama sihtasutusele:
 - 18.1. allkirjastatud vormikohase taotluse²;
 - 18.2. elulookirjelduse (CV);
 - 18.3. omandatud haridust tõendava dokumendi koopia (diplom koos hinnete lehega) või väljavõtte keskkooli lõpuklassi õpingutulemustest ja koopia eelviimase klassi tunnistusest;
 - 18.4. passi isikuandmete lehe koopia;
 - 18.5. koopia dokumendist, mis tõendab Eesti päritolu (sünnitunnistus, vanemate või vanavanemate sünnitunnistus vm);
 - 18.6. soovituskiri (Eesti seltsi, kogukonna vm esindajalt, eesti keele või mõne teise aine õpetajalt, juhendajalt).
19. Dokumendid peavad olema vormistatud kas eesti, inglise või vene keeles. Teistes keeltes esitatud dokumentidele tuleb lisada ametlik tõlge.
20. Dokumendid tuleb laadida skaneerituna taotlussüsteemi. Sihtasutusel on õigus kontrollida esitatud dokumentide vastavust originaalidele.
21. Otsuse stipendiumi saajate kohta teeb nõukogu hiljemalt 1. juuniks. Stipendiumi saajatele määratakse stipendium õppekava nominaalkestuse lõpuni.

TAOTLUSTE HINDAMINE JA VALIK

22. Stipendiumi eraldamise otsuse teeb nõukogu.
23. Stipendiumi määramisel võetakse arvesse taotleja varasemat õppeedukust, eesti keele oskust, motiveeritust ja ühiskondlikku aktiivsust. Nõukogu arvestab otsuse langetamisel ka eri paikkondade esindatust stipendiaatide seas ja taotleja õppekoha maksumust.

VASTUVÕTT ÕPPEASUTUSSE

² vt vorm „Rahvusaaslaste programmi keele ja tasemeõppe stipendiumite taotlusvorm“

24. Nõukogu otsus määrata taotlejale stipendium ei garanteeri kohta õppeasutuses. Õppekoha saamiseks peab taotleja täitma õppeasutuse poolt sisseastumiseks seatud tingimused (eksamid, loomingulised katsed vm).
25. Juhul kui stipendiaat ei täida sisseastumistingimusi, kaotab ta õiguse stipendiumi kasutamiseks. Kui stipendiumi taotleja, kellele stipendium määrati, ei ole ülikooli vastu võetud, antakse stipendium paremusjärjestuses järgmisele kandidaadile.
26. Enne tasemeõppe alustamist on sihtasutusel õigus suunata stipendiaat eesti keele eksamile. Kui stipendiaadi eesti keele oskus ei ole erialaõpingute alustamiseks piisav, tuleb tal läbida eesti keele intensiivõpe. Eesti keele intensiivõppe kestus on üks aasta ning seda on võimalik läbida Tartu Ülikooli juures. Eesti keele intensiivõppe aasta lõpus tuleb sooritada eesti keele eksam, mille eduka sooritamise järel saab stipendiaat asuda õppima valitud õppekavale.
27. Stipendiaadil on võimalik pärast eesti keele intensiivõpet oma esialgset õppekavavalikut muuta üksnes nõukogu nõusolekul. Õppekava muutmise soovist tuleb sihtasutusele esimesel võimalusel teada anda ja selle peab nõukogu kinnitama hiljemalt 15. aprilliks. Kui õppeasutus on stipendiaadi õppekavale registreerinud, ei ole valitud õppekava enam võimalik muuta.

STIPENDIUMI KASUTAMISE TINGIMUSED

28. Stipendiaat peab 10 päeva jooksul pärast stipendiumi määramist kinnitama sihtasutusele oma soovi Eestisse õppima asuda.
29. Juhul kui stipendiaat on kinnitanud soovi õppima asuda, tuleb tal arvestada järgmiste kohustustega:
 - 29.1. Stipendiaat peab alustama õpinguid Eestis stipendiumi taotlemise järgse õppeaasta alguses. Kui stipendiaat ei jõua Eestisse õppeaasta alguseks, on nõukogul õigus stipendiumi määramine tühistada.
 - 29.2. Stipendiaat peab asuma õppima valitud õppeasutusse ja lõpetama selle nominaalajaga.
 - 29.3. Stipendiaat peab iga semestri lõpus esitama õppetulemuste väljavõtte. Kui stipendiaat ei ole täitnud vähemalt 75% õppekavajärgsest õppemahust, võib sihtasutus stipendiumi maksmise kuni võlgnevuste likvideerimiseni peatada.
 - 29.4. Kui stipendiaat katkestab õpingud muul põhjusel kui õppekava täitmine täies mahus, tervislikud või temast sõltumatud asjaolud, võib sihtasutus stipendiaadilt aastate jooksul makstud stipendiumi ja õppeasutusele makstud õppeteenustasu tagasi nõuda.
 - 29.5. Tasemeõppe stipendiumi stipendiaadil on õigus taotleda akadeemilist puhkust ning õpingute nominaalaja pikendamist ilma stipendiumi pikenemiseta.
 - 29.6. Stipendiaat kohustub sihtasutust teavitama akadeemilisest puhkusest, õppetöö katkestamisest ja muudest asjaoludest, mis takistavad õpingute nominaalajaga lõpetamist.
 - 29.7. Kui stipendiaat on saanud stipendiumi aja eest, mil ta pole õppetöös osalenud, tuleb tal see tagasi maksta.
30. Kui stipendiaat ei ole nimetatud tähtajaks oma õppimissoovi kinnitanud, antakse stipendium paremusjärjestuses järgmisele kandidaadile.
31. Stipendiaadil on õigus õppimise ajal taotleda stipendiumi järgmisel haridustasemel õppimiseks (v.a doktoriõpe). Selleks tuleb esitada sihtasutusele tähtaegne taotlus tavapärasel korras.
32. Stipendiaat nimetab igal selleks kohasel võimalusel oma õpingute toetajatena rahvuskaaslaste programmi, ministeeriumi ning sihtasutust.

33. Sihtasutusel on õigus teha nõukogu poolt kinnitatud stipendiaatide osas ministeeriumiga kooskõlastatud otsuseid, kui neist tulenev rahaline lisakohustus sihtasutusele ei ületa 3000 eurot. Otsused vormistatakse erandina³.

LEPINGU SÕLMIMINE JA ARUANDLUS

34. Stipendiumi maksmiseks sõlmivad vastuvõttev õppeasutus, stipendiaat ja sihtasutus kolmepoolse lepingu⁴.
35. Sihtasutus teeb stipendiumimaksed õppetulemuste väljavõtete ja kuludokumentide alusel.
36. Hiljemalt 20. septembriks ja 15. veebruariks on stipendiaat kohustatud esitama eelneva perioodi õppetulemuste väljavõtte, mille alusel makstakse välja järgmine osa stipendiumist⁵.

3 vt vorm „Kõrghariduse arenduskeskuse riiklike programmide erandi vormistamise akt“

⁴ vt NÄIDIS „Rahvuskaaslaste programmi kolmepoolne leping lisadega“

⁵ vt NÄIDIS „Rahvuskaaslaste programmi aruanne – õppetulemused“